

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 a zrównoważony rozwój

Justyna Skowronek

Gdańsk, 25-26 czerwca 2013

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 została przyjęta 24 września 2012 roku Uchwałą Nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego.

Realizacja Strategii musi być prowadzona przede wszystkim zgodnie z wymogami wynikającymi z ogólnych zasad prowadzenia polityki rozwoju regionu. Zasady te wpływają m.in. na dobór i układ przyjętych w Strategii celów i kierunków działania, ich zakres tematyczny oraz zaadresowanie przestrzenne, a także na kształt i ukierunkowanie mechanizmów i narzędzi realizacji.

Są to zasady:

- zrównoważonego rozwoju (*osiągnięcie trwałej poprawy poziomu życia mieszkańców wymaga rozwoju, realizowanego przy zapewnieniu równowagi społecznej, ekologicznej i przestrzennej*);
- subsydiarności regionalnej (*Samorząd Województwa realizuje jedynie te cele i przedsięwzięcia, które nie mogą być realizowane dostatecznie efektywnie na poziomie lokalnym*);
- programowania rozwoju (*Strategia jest podstawą dla nowej generacji narzędzi realizacyjnych w postaci skoordynowanej wiązki programów, uruchamianych we współdziałaniu z podmiotami szczebla lokalnego, krajowego lub europejskiego i skupiających większość środków rozwojowych będących w zasięgu oddziaływania samorządu województwa*);
- sprawności administracji (*instytucje publiczne realizujące Strategię powinny działać efektywnie, skutecznie oraz w przejrzysty sposób podejmować decyzje, dobrze współpracować między sobą, a także coraz pełniej zaspokajać oczekiwania i potrzeby mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów czy turystów*).

Zrównoważony rozwój na poziomie analizy SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>1. Atrakcyjność osiedleńcza i możliwości rozwojowe związane z nadmorskim położeniem, a także ze zróżnicowanymi i bogatymi zasobami oraz walorami przyrodniczo-krajobrazowymi</p>	<p>1. Peryferyjne położenie i niska dostępność transportowa regionu; brak spójnej organizacji zarządzania regionalnym transportem zbiorowym; słabo rozwinięty system transportu multimodalnego</p>
<p>2. Obszar Metropolitalny Trójmiasta jako jedno z centrów rozwojowych Polski i Regionu Morza Bałtyckiego oraz zyskujący na znaczeniu międzynarodowy węzeł transportowo-logistyczny</p>	<p>2. Niski poziom zatrudnienia i aktywności zawodowej; niska mobilność zawodowa i przestrzenna mieszkańców</p>
<p>3. Duża aktywność gospodarcza mieszkańców oraz proeksportowe ukierunkowanie pomorskich firm</p>	<p>3. Niska skuteczność oferty dla inwestorów zewnętrznych</p>
<p>4. Względnie wysoki poziom kapitału społecznego i silne poczucie tożsamości społeczności lokalnych</p>	<p>4. Niewykorzystany potencjał naukowy, niska efektywność współpracy sektora B+R z gospodarką oraz słabo wykorzystany potencjał instytucjonalny i infrastrukturalny wsparcia przedsiębiorczości</p>
<p>5. Dobra pozycja rynkowa branż specjalizacji regionalnej, w tym uwarunkowanych nadmorskim położeniem</p>	<p>5. Niedostateczny poziom bezpieczeństwa energetycznego i powodziowego</p>
<p>6. Stabilny i względnie wysoki przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji</p>	<p>6. Niedostateczna współpraca i koordynacja inicjatyw rozwojowych w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta oraz w ramach innych obszarów funkcjonalnych</p>
<p>7. Unikatowe dziedzictwo i różnorodność kulturowa regionu</p>	<p>7. Duże dysproporcje w zakresie jakości i dostępu do usług publicznych, w tym niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sieci szerokopasmowych</p>
<p>8. Korzystne warunki naturalne dla rozwoju energetyki, w tym odnawialnej</p>	<p>8. Niski poziom uczestnictwa dzieci w zorganizowanych formach opieki, a także względnie niska jakość kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym</p>
	<p>9. Wysoka zachorowalność i umieralność spowodowana chorobami cywilizacyjnymi</p>
	<p>10. Niezadawalające parametry stanu środowiska, rosnąca presja na środowisko oraz fragmentacja i degradacja naturalnych siedlisk</p>

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost aktywności inwestorów zewnętrznych, w szczególności w branżach o największym potencjale rozwoju w regionie 2. Intensyfikacja powiązań gospodarczych w Regionie Morza Bałtyckiego i wzrost jego znaczenia w gospodarce globalnej 3. Wzrost aktywności obywatelskiej, w tym partycypacji społecznej w procesach zarządzania w sferze publicznej 4. Zmiana postaw społecznych, w tym w zakresie zachowań edukacyjnych (m.in. kształcenie ustawiczne, kompetencje cyfrowe) 5. Reorientacja przestrzenna i branżowa warunków rozwoju sektora energetyczno-paliwowego w Polsce, związana z lepszym wykorzystaniem potencjału zasobów naturalnych i infrastrukturalnych Polski Północnej 6. Decentralizacja zarządzania rozwojem kraju, w tym finansami publicznymi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trwałe osłabienie pozycji UE w globalnych relacjach gospodarczych, w tym dezintegracja struktur UE i jednolitego rynku europejskiego 2. Fiskalne, prawne i systemowe bariery rozwoju gospodarki, w tym zahamowanie ważnych w skali kraju sieciowych i punktowych inwestycji infrastrukturalnych oraz działań wynikających z zobowiązań akcesyjnych 3. Niska skuteczność reform systemowych w kraju w zakresie służby zdrowia, zabezpieczenia społecznego i edukacji, w tym trwałe niedostosowanie systemu edukacji do wyposażania w kompetencje zawodowe i społeczne 4. Nasilenie negatywnych procesów demograficznych, w tym starzenie się społeczeństwa 5. Rosnące ryzyko wystąpienia negatywnych efektów presji działalności ludzkiej na środowisko 6. Wysokie ryzyko wystąpienia ekstremalnych zjawisk naturalnych oraz innych sytuacji kryzysowych o zasięgu masowym

B. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

NOWOCZESNA GOSPODARKA	AKTYWNI MIESZKAŃCY	ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ
Wysoka efektywność przedsiębiorstw	Wysoki poziom zatrudnienia	Sprawny system transportowy
Konkurencyjne szkolnictwo wyższe	Wysoki poziom kapitału społecznego	Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	Efektywny system edukacji	Dobry stan środowiska
	Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	

NOWOCZESNA GOSPODARKA

Cel operacyjny: Wysoka efektywność przedsiębiorstw

Kierunki działań:

Upowszechnianie innowacji w przedsiębiorstwach i transfer wiedzy do gospodarki
Wsparcie inicjatyw klastrowych i przedsięwzięć realizowanych przez klastry
Wsparcie ekspansji zagranicznej przedsiębiorstw
Pozyskiwanie inwestycji zewnętrznych
Zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu, w tym sieci o bardzo wysokiej przepustowości

Cel operacyjny: Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

Kierunki działań:

Umiejscowienie uczelni wyższych i eksport usług edukacyjnych
Współpraca międzyuczelniana w ramach regionu
Współpraca uczelni wyższych i pracodawców dla poprawy jakości kształcenia
Wsparcie subregionalnych ośrodków szkolnictwa zawodowego

Cel operacyjny: Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna

Kierunki działań:

Rozwój sieciowych i kompleksowych produktów turystycznych
Stworzenie rozpoznawalnej, wysokiej jakości oferty kulturalnej

AKTYWNI MIESZKAŃCY

Cel operacyjny: Wysoki poziom zatrudnienia

Kierunki działań: Aktywizacja biernych zawodowo i bezrobotnych

Wspieranie rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw

Poprawa jakości ponadgimnazjalnego kształcenia zawodowego i kształcenia ustawicznego

Cel operacyjny: Wysoki poziom kapitału społecznego

Kierunki działań: Systemowe wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych

Podnoszenie poziomu tożsamości regionalnej i lokalnej oraz integracja społeczności lokalnych

Kompleksowa rewitalizacja i rozwój przestrzeni publicznych

Cel operacyjny: Efektywny system edukacji

Kierunki działań: Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poz. podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym

Poprawa dostępu do edukacji przedszkolnej i zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3

Rozwój systemowego wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych)

Cel operacyjny: Lepszy dostęp do usług zdrowotnych

Kierunki działań: Poprawa dostępu do wysokiej jakości specjalistycznych usług zdrowotnych w zakresie chorób cywilizacyjnych

Intensyfikacja działań profilaktycznych i diagnostycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych

ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ

Cel operacyjny: Sprawny system transportowy

Kierunki działań: Rozwój systemów transportu zbiorowego

Rozwój sieci drogowej wiążącej miasta powiatowe regionu z Trójmiastem oraz ich otoczeniem

Modernizacja infrastruktury wiążącej węzły multimodalne z układem transportowym regionu

Cel operacyjny: Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna

Kierunki działań: Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej

Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi

Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń

Cel operacyjny: Dobry stan środowiska

Kierunki działań:

Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych

Ograniczanie zagrożeń powodziowych

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi wyznaczone we wstępnej ocenie ryzyka

powodziowego oraz obszary wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego

Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych

Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej

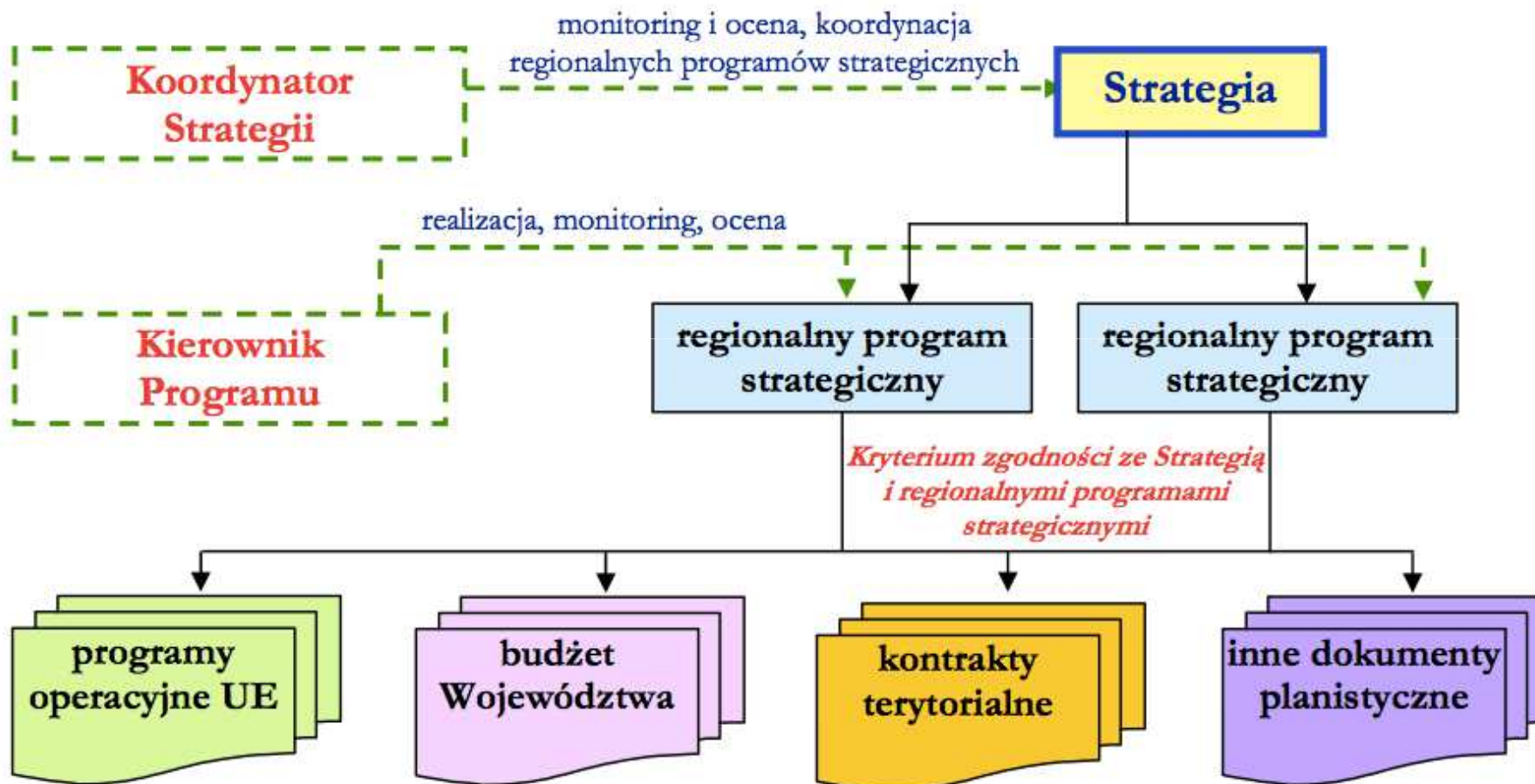
Rozwój monitoringu środowiska oraz zagrożeń powodziowych

Zasadniczymi narzędziami realizacji Strategii będą regionalne programy strategiczne pełniące wiodącą rolę w operacjonalizowaniu i harmonizowaniu działań Samorządu Województwa w różnych obszarach tematycznych Strategii.

Zgodność ze Strategią i regionalnymi programami strategicznymi będzie podstawowym kryterium decydującym o kształcie przyjmowanych na poziomie Samorządu Województwa Pomorskiego programów operacyjnych i innych narzędzi realizacji Strategii (Schemat 1).

Regionalne programy strategiczne będą podstawowym punktem odniesienia, decydującym o ukierunkowaniu środków ujmowanych po stronie wydatków rozwojowych w budżecie województwa.

Schemat 1. Narzędzia realizacji Strategii oraz zależności między nimi

Tabela 1. Regionalne programy strategiczne i ich powiązanie z Celami operacyjnymi Strategii

Regionalny program strategiczny (w zakresie)	Cel operacyjny
rozwoju gospodarczego	1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw
	1.2. Konkurencyjne szkolnictwo wyższe
atrakcyjności turystycznej i kulturalnej	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna
aktywności zawodowej i społecznej	2.1. Wysoki poziom zatrudnienia
	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego
	2.3. Efektywny system edukacji
ochrony zdrowia	2.4. Lepszy dostęp do usług zdrowotnych
transportu	3.1. Sprawny system transportowy
energetyki i środowiska	3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
	3.3. Dobry stan środowiska

Proces realizacji Strategii będzie monitorowany i okresowo oceniany. Działania w tym zakresie będą miały charakter regularny, prowadząc do powstania Pomorskiego Systemu Monitoringu i Ewaluacji (PSME), który stanowić będzie istotny element systemu realizacji Strategii.

Zakres działania PSME obejmie przede wszystkim następujące zadania:

- a) systemowa obserwacja działań prowadzonych na rzecz realizacji Strategii oraz ich efektów w oparciu o miary sukcesu, w tym wskaźniki i zobowiązania przypisane celom Strategii;
- b) **analiza zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych zachodzących w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które są związane z realizacją Strategii;**
- c) ocena postępów realizacji regionalnych programów strategicznych, w tym wynikających z nich programów operacyjnych, a także ocena osiągniętych dzięki nim efektów;
- d) identyfikacja nowych uwarunkowań związanych z realizacją celów Strategii i formułowanie rekomendacji dotyczących zamierzeń w niej określonych, a także systemu jej realizacji;
- e) ocena efektów realizowanych w regionie wspólnotowych, krajowych i regionalnych polityk publicznych;
- f) analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym regionu;
- g) formułowanie prognoz i scenariuszy rozwoju regionu.

III. CEL GŁÓWNY RPS EIŚ

CEL GŁÓWNY		
Stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju Pomorza poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawę stanu środowiska i efektywności energetycznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego.		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1	CEL SZCZEGÓŁOWY 2	CEL SZCZEGÓŁOWY 3
Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Poprawa stanu środowiska	Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.1. Ograniczenie zagrożeń naturalnych	Priorytet 2.1. Poprawa warunków życia	Priorytet 3.1. Rozwój energetyki niskoemisyjnej z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych
Priorytet 1.2. Ochrona różnorodności biologicznej	Priorytet 2.2. Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska	Priorytet 3.2. Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3. Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią		Priorytet 3.3. Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

III. CEL GŁÓWNY

Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu wskazuje 3 cele szczegółowe, mające charakter ogólny i określający pożądane stany docelowe w ujęciu tematycznym odpowiadającym Kierunkom Działań zapisanym w SRWP 2020. Są one konkretyzowane przez 8 Priorytetów oraz 18 Działań.

CEL GŁÓWNY		
SPRAWNY SYSTEM TRANSPORTOWY		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1	CEL SZCZEGÓŁOWY 2	CEL SZCZEGÓŁOWY 3
Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego	Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu.	Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym
Priorytet 1.1. Rozwój infrastruktury transportu zbiorowego	Priorytet 2.1. Rozwój dróg regionalnych szczególnie ważnych dla poprawy dostępności wewnętrznej województwa	Priorytet 3.1. Poprawa funkcjonowania multimodalnych węzłów transportowych
Priorytet 1.2. Wysoka jakość usług transportu zbiorowego	Priorytet 2.2. Rozwój układu pomocniczego sieci drogowej wzmacniającego spójność województwa	Priorytet 3.2. Poprawa powiązań węzłów multimodalnych z układem transportowym regionu
Priorytet 1.3. Efektywne zarządzanie systemem transportu zbiorowego i jego promocja	Priorytet 2.3. Wspomaganie efektywności i wzrost bezpieczeństwa sieci drogowej	

Konsultacje społeczne projektów Regionalnych Programów Strategicznych
rozpoczęły się
8 kwietnia i trwały do 7 czerwca br. (61 dni).

http://www.strategia2020.pomorskie.eu/pl/konsultacje_spoeczne_rps

Dziękuję za uwagę!